

Finansdepartementet

Sendes elektronisk

Dato: 10.10.2025
Deres.ref: 25/2724

Høring - gjennomføring av NPL-direktivets regler om kredittkjøpere

Finans Norge viser til departementets høringsbrev 30. juni 2025 om gjennomføring av de deler av direktiv (EU) 2021/2167 som gjelder kredittkjøpere mv. i norsk rett.

1. Finans Norges hovedsynspunkter

- Finans Norge har tidligere bedt om at norske myndigheter foretar en samlet og helhetlig utredning om gjennomføringen av NPL-direktivet i norsk rett. Norske myndigheter legger fortsatt opp til en tredelt prosess med separate høringer for inkassoloven, finansforetaksloven og finansavtaleloven. En slik oppstykket lovprosess gjør det krevende for berørte parter og beslutningstagende politikere å vurdere totaliteten i forslagene. Forslaget bør fremmes i en samlet pakke for politisk behandling.
- Det er viktig for konkurransen i det norske finansmarkedet at NPL-direktivet gjennomføres lojalt og til samme tid som resten av EØS-området. Finans Norge støtter at direktivreguleringen av kredittkjøpere gjennomføres i finansforetaksloven og -forskriften. Øvrige nordiske land har allerede implementert direktivet og det haster med å få regelverket gjennomført.
- Norske aktører – både kjøpere av misligholdt gjeld og inkassoselskaper – opererer i et nordisk marked. For disse er en grunnleggende forutsetning at man kan yte tjenester i og utenfor Norge på samme vilkår som konkurrerende virksomheter. Norske myndigheter bør dessuten ha en målsetting om at Norge skal bli et attraktivt land å drive portefølje – og inkassovirksomhet. I dag har andre land i Norden bedre rammevilkår for slik virksomhet.
- Finansforetaksloven bør åpne for at finansieringsforetak fortsatt kan eie misligholdt gjeld, noe heller ikke NPL-direktivet er til hinder for. Det bør også være en fleksibilitet i regelverket som hensyntar konkurransesituasjonen med aktører fra andre land, konkret knyttet til hvordan kredittkjøp og porteføljeadministrasjon, samt tilhørende innfordring/inkassovirksomhet organiseres. Det er ingen særlige forhold ved det norske markedet som tilsier behov for videreføring av nasjonale tilleggskrav.
- Finans Norge har ingen vesentlige merknader til de foreslåtte endringer i lov og forskrifter i høringsnotatet. Vi ber imidlertid om at det foretas en gjennomgang overgangsregler og reglene om overtredelsesgebyr, før regelverket ferdigstilles.

Side 1 av 11

1. Overordnet om gjennomføringen av NPL-direktivet i norsk rett

Finans Norge har i lengre tid etterspurt at norske myndigheter iverksetter et regelverksarbeid for gjennomføring av direktiv (EU) 2021/2167 om kredittjenestefirmaer og kredittkjøpere mv. Direktivet er en del av EUs arbeid med regelverk om markedet for misligholdte lån («Non Performing Loans» - NPL), hvor norske myndigheter tidligere har gjennomført øvrige rettsakter i regelverkspakken.

Høringsutkastet fra Finanstilsynet følger opp et utredningsoppdrag som departementet ga tilsynet ved brev 24. april 2025. Som departementet her viser til, er formålet med NPL-direktivet og tilhørende rettsakter i NPL-pakken, å bidra til at misligholdte lån kan selges ut av banksystemet, slik at bankene kan få økt sin utlånskapasitet. Direktivet sikrer at kredittjenestefirmaer (inkassoselskaper) og kredittkjøpere (porteføljeselskaper mv.) kan assistere og avlaste kredittinstitusjoners porteføljer av NPL, som følge av at EUs kapitalkravsregler nå legger opp til at slike lån skal ut av bankenes balanser. Sistnevnte følger av forordning (EU) 2019/630 som skjerper kapitalkravene for misligholdte lån i kredittinstitusjoner gjennom endringer i kapitalkravsforordningen (CRR). Endringsforordningen ble allerede i 2021 tatt inn i norsk rett. Motsatt er NPL-direktivet fortsatt verken tatt inn i EØS-avtalen eller gjennomført i norsk rett, til tross for at gjennomføringsfristen i EU var passert ved utgangen av 2023.

NPL-direktivet som nå skal gjennomføres i norsk rett, etablerer et felles EU-regelverk for sekundærmarkedene for kjøp og salg av NPL. Målet er å fjerne restriksjoner og redusere kostnader knyttet til kjøp av kredittporteføljer på tvers av landegrensene. Dette innebærer både en harmonisering av konsesjonskrav og tilsyn, samt innføring av en direktivfestet rett for kredittkjøpere til å erverve misligholdte kredittfordringer innenfor hele EØS-området. Fra fortalens punkt 9 og 10 hitsettes:

«9. Dette direktiv bør fremme utviklingen af sekundære markeder for misligholdte lån i EU ved at fjerne hindringer og fastsætte beskyttelsesforanstaltninger for overførsel af misligholdte lån fra kreditinstitutter til kreditkøbere og samtidig beskytte låntagerens rettigheder. Enhver vedtaget foranstaltning bør harmonisere kravene om meddelelse af tilladelse til kreditservicevirksomheder. Ved dette direktiv bør der derfor etableres en EU-ramme for både købere af og kreditservicevirksomheder for misligholdte kreditaftaler, der udstedes af kreditinstitutter, hvor kreditservicevirksomhederne bør indhente tilladelse fra og underlægges tilsyn af medlemsstaternes kompetente myndigheder.

10. I øjeblikket kan kreditkøbere og kreditservicevirksomheder ikke udnytte fordelene ved det indre marked på grund af barrierer, der er opstået som følge af divergerende nationale ordninger i mangel af en særlig, sammenhængende regulerings- og tilsynsmæssig ordning. Der findes i øjeblikket ingen fælles EU-standarder for reguleringen af kreditservice-

virksomheder. Navnlig er der ikke fastsat fælles standarder for reguleringen af gældsinddrivelse. Medlemsstaterne har meget forskellige regler for, hvordan kreditkøbere kan erhverve kreditaftaler fra kreditinstitutter. Kreditkøbere, som køber kredit udstedt af kreditinstitutter, er i visse medlemsstater ikke omfattet af regulering, mens de i andre er underlagt forskellige krav, undertiden enda et krav om at skulle indhente tilladelse til at udøve virksomhed som kreditinstitut. Disse forskelle mellem reguleringsmæssige krav har skabt betydelige hindringer for lovligt køb af kredit på tværs af grænserne i Unionen hovedsageligt ved at øge de efterlevelsomkostninger, kreditkøbere konfronteres med, når de søger at købe kreditporteføljer. Som følge heraf opererer kreditkøbere kun i et begrænset antal medlemsstater, hvilket har medført svag konkurrence på det indre marked, da antallet af interesserede kreditkøbere fortsat er lavt. Dette har omvendt ført til et ineffektivt sekundært marked for misligholdte lån. Desuden har de hovedsageligt nationale markeder for misligholdte lån tendens til at være af begrænset omfang.»

Som ovennevnte sitater fra fortalen viser, har salg av porteføljer av misligholdt gjeld frem til nå ikke vært underlagt felles EU-regulering. I norsk rett er imidlertid erverv av kredittporteføljer underlagt krav om konsesjon som finansieringsforetak etter finansforetaksloven § 2-9 første ledd bokstav a). Dette innebærer at «kredittkjøpere» i det norske markedet i dag må ha konsesjon som finansieringsforetak og underlegges virksomhetsregulering, kapitalkrav og tilsyn fra Finanstilsynet. Konsesjonen som finansforetak innebærer samtidig at handel med kredittporteføljer er unntak fra kravene til individuelt samtykke fra kunden, jf. finansavtaleloven § 2-13 annet ledd.

En lojal gjennomføring av NPL-direktivet forutsetter at «kredittkjøpere» likestilles med finansforetak, hva gjelder sistnevnte krav. Som Finanstilsynet understreker i høringsnotatet, så er et regulært samtykkekrav ikke forenlig med gjennomføring av direktivets formål.¹ Finans Norge deler tilsynets vurdering av at «hvorvidt det vil bli et marked for kredittkjøpere vil kunne avhenge av om samtykkekravet etter finansavtaleloven § 2-13 andre ledd vil gjelde for overdragelse av forfalte fordringer til kredittkjøpere». Som tilsynet her påpeker kan et samtykkekrav medføre at «forretningsgrunnlaget vil kunne bortfalle».

I lys av samtykkeproblemstillingens sentrale betydning for gjennomføring av direktivet, fremstår det noe overraskende at norske myndigheter har valgt å utsette utredningen av dette kjernesporområdet til siste fase av høringsarbeidet. Den norske implementeringen kommer ikke i mål før alle deler av direktivet er tilstrekkelig utredet. Finans Norge understreker at det påligger alle departementer involvert i arbeidet med å få NPL-direktivet tatt inn i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett, å sørge for nødvendig prioritering og tempo i disse prosessene.

¹ Se høringsnotatet pkt. 13 annet avsnitt.

2. Nærmere om nasjonalt handlingsrom for tilleggskrav

Finanstilsynet viser i høringsnotatet til at NPL-direktivet i utgangspunktet ikke har innvirkning på avtale- eller sivilrettslige prinsipper i nasjonal rett.² Konkret gjelder dette særlig overføring av rettigheter i henhold til kredittavtalen, samt regler som beskytter forbrukere og låntakere. I departementets høringsbrev vises det også til at Justis- og beredskapsdepartementet forventes å sende et forslag til nødvendige lovendringer i finansavtaleloven, på høring i løpet av vinteren 2025/2026.

Ovennevnte omtale i høringsnotatet foranlediger noen kommentarer. For ordens skyld presiserer Finans Norge at det nasjonale handlingsrommet for innføring av tilleggskrav (f.eks. knyttet til samtykke) gjelder tidsmessig *etter* at krav er overdratt fra en kredittinstitusjon til en kredittkjøper, se artikkel 2. nr. 3 og fortalens punkt 18. Kjernen i direktivet er nettopp å oppheve nasjonale særkrav for selve overføringen/transporten og legge til rette for at kredittinstitusjoner kan overdra forfalte kredittfordringer til aktører utenfor banksystemet uten unødige regulatoriske hindringer. Samtidig er medlemslandene gitt adgang til å videreføre nasjonale forbrukerbeskyttelsesregler som skal ivareta skyldnere etter at kravet er overdratt.

Det minnes i denne forbindelse om at det ovennevnte nasjonale handlingsrommet for videreføring av sivil- og avtalerettslige særvilkår, ikke er en generalfullmakt til å fravike direktivets bestemmelser. Bakgrunnen er at slike nasjonale krav vil kunne anses som en restriksjon i forhold til etablerings- eller tjenestefriheten etter EØS-avtalen artikkel 31 og 36, og således må begrunnes i de generelle kravene som følger av EU-rettens lære om «tvingende allmenne hensyn». Dette innebærer at restriksjonen materielt må anses som et egnet og nødvendig tiltak for å oppnå formålet som reguleringen skal ivareta, samt vurderes som forholdsmessig og ikke-diskriminerende etter objektive kriterier. Mulighetsrommet for innføring av slike nasjonale tilleggskrav må også vurderes opp mot hvilken effekt tiltaket vil ha for implementering av direktivet, herunder om det virker i samme retning som de grunnleggende hensyn som direktivet skal understøtte iht. fortalen.

Eksempelvis vil et særnorsk samtykkekrav, virke kontrært opp mot det grunnleggende formålet med direktivreguleringen og EUs øvrige handlingsplan for NPL. Slik Finanstilsynet også påpeker i høringsnotatet, er det i praksis ikke mulig for kredittinstitusjonene å avhende gjeldsporteføljer, dersom dette forutsetter individuelt samtykke fra låntaker. Samtykkekravet har heller ikke noen betydning for låntakers forbrukerbeskyttelse ettersom overdragelsen ikke endrer rettighetene iht. finansavtaleloven mv. Administrasjonen av gjeldsporteføljen vil uansett forstås av et inkassoforetak, på samme måte som porteføljer overdratt til finansieringsforetak administreres i dag.

² Se omtalen av NPL-direktivet artikkel 2 nr. 2 i høringsnotatet pkt. 3.2.

Finans Norge har tidligere etterspurt en samlet utredning om gjennomføringen av NPL-direktivet i norsk rett. Med en oppstykket tilnærming til lovprosessen risikerer man at gjennomføringen ikke blir helhetlig og uforutsigbar for næringen. Spørsmålet om det skal innføres nasjonale tilleggskrav i finansavtaleloven, illustrerer godt hvordan en slik stykkvis og delt utredningsprosess gjør det krevende for næringen å vurdere forslagenes samlede betydning for næringens rammevilkår.

For finansnæringen er det ikke enkeltbestemmelser alene som definerer spørsmålet om norsk regelverk gir et «level playing field», men totalen av regler og krav. En viktig faktor er også tidsbildet, og spørsmålet om når ny regulering trer i kraft. Norske myndigheter har tidligere vist evne til å prioritere prinsippet om samtidig gjennomføring i EØS, senest ved implementering av ny kapitalkravsforordning (CRR III). Det er derfor viktig at det gjenstående utredningsarbeidet prioriteres, slik at man så snart som mulig kan forelegge et fullstendig lovforslag til behandling i Stortinget. Forslaget til norske regler bør fremmes i en samlet pakke for politisk behandling.

Slutføringen av det norske arbeidet med gjennomføringen av NPL-direktivet bør for øvrig skje uavhengig av den folkerettslige prosessen med å ta direktivet inn i EØS-avtalen. Det er etter det vi kan se ingen EØS-rettslige hindringer for at den norske gjennomføringslovgivningen kan vedtas og tre i kraft, før norske myndigheter er folkerettslig bundet gjennom et formelt vedtak i EØS-komiteen.

3. Det nordiske markedet er et fellesmarked for omsetning av kreditt

Finanstilsynet gir i høringsnotatet en kort oversikt over aktører og volumer for erverv av misligholdte lån fra finansforetak i det norske markedet.³ Finans Norge vil legge til at det norske markedet for kjøp og salg av misligholdt gjeld er tett integrert i det øvrige nordiske markedet. Således skiller markedet seg fra resten av Europa, hvor ny EU-regulering har vært nødvendig for å få hevet likviditeten og prisnivået i markedet⁴.

Selv om finansieringsforetakene pga. nasjonale konsesjoner, juridisk avgrenser sin virksomhet til de enkelte land, går en stor andel av disse foretakene inn i en større nordisk struktur. Denne strukturen i annenhåndsmarkedet for kreditt speiler langt på vei organiseringen i førstehåndsmarkedet. På samme måte som bankene (i førstehåndsmarkedet), er foretakene i annenhåndsmarkedet organisert i større nordiske konsern som operer på tvers av landegrensene i Norden. Foretakenes virksomhet omfatter regelmessig både erverv og innkreving/administrasjon av gjeldsporteføljer, men organiseringen i ulike foretaksstrukturer varierer med kravene som nasjonale myndigheter oppstiller til separasjon av virksomhet og tillatelser. En fellesnevner er uansett at konsernet som sådan er involvert i både

³ Se Høringsnotatet pkt. 2. Det er i alt åtte finansieringsforetak i Norge som har tillatelse til å erverve gjeld i annenhåndsmarkedet.

⁴ Se omtalen i fortalen pkt. 10 gjengitt foran på side 3.

kredittkøper- og kredittjenestevirksomhet. Bakgrunnen er at disse to virksomhetsområdene henger tett sammen.

Dersom rammevilkårene for kredittkøpere blir annerledes i Norge enn i EU, vil derfor konkurranseulempen for porteføljeverksamheten kunne smitte over på kredittjenesteverksamheten i konsernet. Når nordiske banker selger porteføljer av gjeld (inkl. NPL) og avholder anbud for innkreving, vil anbudene omfatte både «kredittkjøp» og «service», og typisk gjelde hele det nordiske markedet under ett. Gjennomføringen av EUs handlingsplan for NPL generelt og NPL-direktivet spesielt, vil føre til at integrasjonen i det nordiske annenhåndsmarkedet for kreditt vil skyte ytterligere fart. Andre faktorer som stordriftsfordeler og digitalisering trekker i samme retning, og vil fremtvinge en bevissthet hos aktørene knyttet til spørsmålet om valg av faktisk og juridisk lokalisering av virksomheten.

Aktørene som i dag driver porteføljekjøp, er som en del av tilpasningene i ferd med å rulle ut en ny infrastruktur av foretak som skal erverve NPL-fordringer. Foretakene må i den forbindelse vurdere hvorvidt virksomheten i Norge skal stå på egne juridiske ben eller legges inn som en filial av et foretak hjemmehørende i ett av de øvrige nordiske land. Slike interne gjennomganger vil også normalt innbefatte en vurdering av andre vilkår for å utøve næringsvirksomhet, som skatt, kostnadsnivå og omfanget av offentlige reguleringer.

For en næring som i de senere år har vært under et betydelig lønnsomhetspress vil slike vurderinger være sentrale ved tilpasning til nytt regelverk. NPL-direktivet legger i stor utstrekning opp til utøvelse av grensekryssende virksomhet, både med hensyn til kjøp og inndrivning. Hvis norsk implementering av direktivet viderefører konkurranseulempene for norske foretak, vil all porteføljeinvesteringsaktivitet med stor sannsynlighet bli flyttet ut av Norge, på tilsvarende måte som man de senere årene har observert en filialisering av de største norske forbrukslånbankene.

Med dette som bakteppe bør norske myndigheter foreta en totalvurdering av hvordan de regulatoriske kravene til norsk porteføljeverksamhet- og inkassonæring bør se ut fremover. Grepene som Finansdepartementet har foretatt det siste året for å stanse utflaggingen av deler av norsk fondsvirksomhet, viser at norske myndigheter ved utrulling av infrastrukturen på finansområdet også evner å prioritere konkurranseforhold. Det nylige mandatet til Finanstilsynet om å vurdere forenklinger knyttet til finanssektoren er et annet skritt i riktig retning. I høringsnotatet fra Finanstilsynet er det også elementer av en slik tilnærming ved at man f.eks. foreslår at fremmedinkassoforetak kan legges til listen over foretak som kan innta rollen som administrasjonsforetak ved verdipapirisering av låneporteføljer, jf. utkastet til endringer i finansforetaksloven § 11-18 første ledd i.f.

Finans Norge vil derfor oppfordre departementet om å påse at rammevilkårene for foretak som driver med oppkjøp og inndrivelse av kreditt i Norge, blir like konkurransedyktige som i

land det er naturlig å sammenligne oss med. Et konkret forhold som bør vurderes i denne sammenheng er hvilke typer foretak som kan klassifiseres som «kredittkjøper» og nødvendigheten av separate konsesjoner for fremmed- og egeninkassovirksomhet for kredittjenestefirmaer, ref. nedenfor.

4. Om regulering av kredittkjøpere

Som nevnt innledningsvis er formålet med NPL-direktivet å legge til rette for at kredittinstitusjoner kan avhende misligholdte lån til aktører utenfor banksystemet, som ikke er underlagt utfyllende krav til kapital, organisering og virksomhetsstyring. Kravene som direktivet oppstiller for «kredittkjøpere» i direktivet del III er således relativt beskjedne, sammenholdt med kravene som oppstilles for finansieringsforetak for å erverve kreditt i annenhåndsmarkedet. Finanstilsynet har, etter det Finans Norge kan se, i utgangspunktet ikke foreslått noen ytterligere krav til regulering av kredittkjøpere utover det som fremgår av direktivet. Finans Norge støtter en slik direktivnær gjennomføring, men har enkelte merknader til de foreslåtte avgrensningene mot finansieringsforetak og forfalte fordringer i definisjonen av kredittkjøpere.

Hvilke fordringer skal omfattes av NPL-reguleringen

Finanstilsynet foreslår en definisjon av kredittkjøper i finansforetaksloven § 1-5 nytt femte ledd, som omfatter både kreditt utstedt av kredittinstitusjoner og av finansieringsforetak som er datterforetak i bankkonsern.⁵ Sistnevnte kan umiddelbart fremstå som en utvidelse sammenholdt med direktivteksten, men innebærer en tilpasning av gjennomføringen til eksisterende finanslovgivning. Det kan imidlertid anføres at slik kreditt uansett (indirekte) er utstedt av en kredittinstitusjon og at direktivteksten således også rommer kreditt fra datterforetak. Finans Norge viser til at definisjonen av kreditt i direktivutkastet opprinnelig også omfattet kreditt via datterforetak, men dette ble tatt ut under behandlingen i EUs lovgivende organer⁶. Det er likevel ingen grunn til å tro at denne endringen var noe mer enn en redaksjonell tilpasning av direktivteksten.

Etter Finans Norges vurdering vil en tilpasning, som foreslått av Finanstilsynet, effektivisere direktivets anvendelse på norske forhold og understøtte formålet. For enkelthets skyld kan imidlertid lovteksten justeres ytterligere slik at den omfatter «forfalte fordringer fra finansforetak og gjeld fra finansforetak eller annen kredittkjøper». En slik endring vil også innebære at ordlyden blir bedre tilpasset den avtalerettslige reguleringen av overdragelse av fordringer, jf. finansavtaleloven § 2-13 annet ledd. En slik mer generell utforming av lovteksten, vil også i større grad kunne romme erverv av utenlandske gjeldsporteføljer.

For øvrig vises det til at Finanstilsynets foreslåtte definisjon av «forfalte fordringer» inkluderer andre fordringer enn ordinære bankfordringer, som selgerkreditt i varehandelen

⁵ Se høringsnotatet pkt. 3.3.1 s. 14

⁶ COM/2018/0135 final - 2018/063 (COD), se art. 1 som definerer virkeområdet til "credit agreement issued by a credit institution or by its subsidiaries"

mv. Også en slik tilpasning innebærer etter vår vurdering en formålsnær gjennomføring av direktivet. Finans Norge støtter derfor begge de foreslåtte avgrensningene av «forfalte fordringer» i lovteksten, med de innspill til forbedringer som fremgår ovenfor.

Kan finansieringsforetak være kredittkjøper

Finanstilsynet har i det samlede lovforslaget foreslått en definisjon av «kredittkjøper» som omfatter fysiske eller juridiske personer som ikke er kredittinstitusjon.⁷ Dette er i samsvar med direktivteksten. I omtalen av forslaget, ref. høringsnotatet pkt. 3.3.1 s. 17 (siste setning), uttaler imidlertid Finanstilsynet at det foreslås at heller ikke finansieringsforetak kan være kredittkjøper. Det uttales i neste avsnitt (s. 18) at forslaget til definisjon i finansforetaksloven § 1-5 ikke omfatter «kredittinstitusjoner eller finansieringsforetak» (vår utheving). Dette avviker som nevnt fra ordlyden i forslaget til lovtekst som fremgår samlet avslutningsvis i hørings-notatet.

Om begrunnelsen for forslaget om å ekskludere finansieringsforetak viser Finanstilsynet til at kredittinstitusjoners erverv av NPL faller utenfor direktivets virkeområde.⁸ Etter det Finans Norge forstår har dette sammenheng med at slike institusjoners virksomhet allerede er underlagt en svært omfattende detaljregulering, og at formålet med direktivet nettopp er at slike institusjoner skal avhende misligholdt gjeld, slik at det frigjør kapasitet til å utstede ny kreditt. Motsatt er ikke finansieringsforetak underlagt tilsvarende EU-regulering, men norske myndigheter har valgt å la vesentlige deler av EU reguleringen av kredittinstitusjoner få tilsvarende anvendelse nasjonalt på slike foretak. En grunnleggende forskjell er imidlertid at finansieringsforetak med konsesjon til å erverve gjeldsporteføljer ikke utsteder ny kreditt og således kun opptre i annenhåndsmarkedet.

Uavhengig av hva Finanstilsynet faktisk har foreslått, vil Finans Norge anbefale at finansieringsforetak ikke blir en del av den foreslåtte avgrensning av foretak som ikke kan regnes som kredittkjøpere. Det antas at det på grunn av lettere virksomhetskrav vil være få grunner til å beholde forfalte fordringer i et finansieringsforetak, og at spørsmålet om foretak med slik konsesjon kan erverve NPL-fordringer, således trolig er mindre praktisk. Imidlertid kan behovet for en slik konsesjon være nødvendig for erverv av forfalte fordringer et finansieringsforetak eller en kredittinstitusjon har ervervet fra andre enn finansforetak (utilities, telecom, fakturakjøp m.v.).⁹ Slik vi forstår lovutkastet legges det ikke opp til at kredittkjøpere kan erverve disse kravene direkte, men kun fra kredittinstitusjoner og finansieringsforetak. Det kan derfor bli nødvendig å beholde konsesjonen som finansieringsforetak, dersom foretaket ønsker å foreta slike porteføljekjøp.

⁷ se høringsnotatet pkt. 14 s. 52.

⁸ NPL-direktivet art. 3 pkt. 6, samt art. 2 nr. 5 bokstav c).

⁹ Se høringsnotatet pkt. 3.3.1 s. 14 andre og tredje avsnitt

I vurderingen av om finansieringsforetak kan være kredittkjøper¹⁰ refererer Finanstilsynet til direktivet artikkel 17 nr. 2 første punktum, som avgrenser det nasjonale handlingsrommet for å gi nasjonale tilleggskrav. Direktivets avgrensning mot kredittinstitusjoner vil likevel ikke innebære et forbud mot at disse erverver misligholdt kreditt, men er en ren lovteknisk avgrensning av virkeområdet for NPL-direktivet. Kredittinstitusjoners erverv av NPL vil reguleres av bankregelverket og direktivet kommer da ikke til anvendelse, se direktivet art. 2 punkt 5 (c). For finansieringsforetak – som åpenbart oppfyller alle krav til å opptre som kredittkjøpere – vil en tilsvarende avgrensning imidlertid ikke understøttes av direktivet. Det bør derfor ikke foretas endringer i lovverket som kan føre til at disse foretakene ikke kan erverve forfalte fordringer.

Om organisering av fremtidig kredittkjøpervirksomhet viser for øvrig Finanstilsynet i høringsnotatet til at inkassoforetak med tillatelse til oppkjøp og egen inndriving er en egnet foretaksform for kredittkjøpervirksomhet¹¹. Det bemerkes imidlertid at det er ingen av konsernene som driver virksomhet med porteføljeinvesteringer som i dag har etablert foretak med tillatelse til oppkjøp og egen inndriving. All slik virksomhet er organisert i konserninterne finansieringsforetak. Gjeldende lovregulering stenger for øvrig for at ett og samme foretak kan inneha både fremmed- og egeninkassobevilling, jf. inkassoloven § 4 annet ledd «enten... eller...». Derimot er det adgang til å kombinere fremmedinkassoforetak og finansieringsforetak i et felles konsern, så fremt konsesjonene er fordelt på ulike foretak.

Det er av stor konkurransemessig betydning at fremmedinkasso og kredittkjøpervirksomhet kan tillates innenfor en og samme eier-/konsernstruktur. Som omtalt under redegjørelsen om nordiske konserner over, er en slik kombinasjon av tillatelser i dag en forutsetning for å drive effektivt og konkurrere med de øvrige aktørene i markedet. Samtidig oppstiller norsk regelverk enkelte særnorske krav til konsesjon som finansieringsforetak og doble konsesjoner som inkassoforetak.

Høringsnotatet omtaler ikke reguleringen i resten av Norden, utover en lovteknisk gjennomgang av gjennomføringen av NPL-direktivet. Etter det Finans Norge er kjent med har alle de nordiske land en form for offentligrettslig tillatelse for kjøp av bankfordringer, men konsesjonskravene er lettere enn de norske. Det minnes i denne sammenheng om at i det opprinnelige direktivutkastet¹² var virkeområdet ikke avgrenset til forfalte fordringer, men omfattet kredittavtaler generelt. Under behandlingen av NPL-direktivet i Rådet og EU-parlamentet ble imidlertid virkeområdet snevret inn etter innspill fra bl.a. den europeiske banknæringen, som ikke ønsket mer regulering enn nødvendig av annenhåndsmarkedet for

¹⁰ Se høringsnotatet pkt. 3.3.2

¹¹ Se høringsnotatet pkt. 3.3.5 femte avsnitt

¹² COM/2018/0135 final - 2018/063 (COD), se art. 1 som definerer virkeområdet til “credit agreement issued by a credit institution or by its subsidiaries”. Motsatt er virkeområdet i art. 1 avgrenset til “non-performing credit agreement, or of the non-performing credit agreement itself, issued by a credit institution...”

kreditt på EU-nivå og konkurranse fra nye aktører. Det er således lite trolig at EU i nær fremtid vil foreta nye reguleringsgrep innenfor dette område. Foretakene kan derfor forholde seg til at rammebetingelsene nå på EU-nivå er mer eller mindre endelig fastlagt.

Norske myndigheter bør derfor som en del av gjennomføringen av NPL-direktivet «benchmark» norske konsesjonskrav opp mot de øvrige nordiske land. En slik eksersis bør sikre at norsk regulering av foretak som driver slik virksomhet, ikke er mer tyngende enn andre lands jurisdiksjoner. Både hva gjelder avgrensningen av definisjonen av kredittkjøper og øvrige krav, bør lovgiver og tilsynsmyndigheter påse at norske gjennomføringsregler ikke går lenger enn nødvendig.

5. Øvrige merknader

Reguleringen av overtredelsesgebyr

I høringsnotatet er det foreslått tatt inn et relativt omfattende sett med regler om illeggelse av administrative sanksjoner, konkret overtredelsesgebyr, jf. utkastet til finansforetaksloven ny § 22-5. Finans Norge slutter seg til Finanstilsynets vurdering av at hensynet til helhetlig sanksjonering tilsier at reguleringen av overtredelsesgebyr i finansforetaksloven samkjøres med de nye bestemmelsene i inkassoloven som har grunnlag i NPL-direktivets regulering av overtredelsesgebyr for kredittjenestefirmaer (inkassoforetak).

Høringsnotatet har for øvrig en grundig gjennomgang av relevante hensyn og rettsikkerhets-skranker om administrative sanksjoner, herunder om forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK). Det er også vist til de generelle reglene i forvaltningsloven § 43 flg., samt omtale i lovforarbeidene (Prop. 62 L (2015-2016)), som Finans Norge alt vesentlig kan slutte seg til. Finanstilsynet viser også til erfaring med illeggelse av overtredelsesgebyr etter verdipapirhandel- og verdipapirfondloven, samt hvitvaskingsloven. Finans Norge minner samtidig om at kredittkjøpere - i motsetning til verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond - ikke håndterer kundemidler. Det vises også til at finansforetaksloven uansett er straffesanksjonert, slik at behovet for å innføre overtredelsesgebyr kan sies å være mindre prekært.

For illeggelse av overtredelsesgebyr for fysiske personer, vil Finans Norge for øvrig bemerke at virkeområdet bør være klart rammet inn, både hva gjelder personkrets, skyldkrav og maksimumsnivå for gebyrer. Det minnes om at Stortinget i innstillingen til ny forvaltningslov (Innst. 243 L (2015-2016)), har bedt regjeringen om å "sørge for at rettssikkerheten ivaretas når staten ilegger privatpersoner og virksomheter administrative sanksjoner" og om å "utrede hvordan kravene til saksbehandling som EMK artikkel 6 oppstiller for slike saker, kan ivaretas". I dette ligger både et skjerpet krav til vurdering og utredning av innretning, herunder maksimumsnivå. Generelt bør skyldkravet for fysiske personer ligge høyere enn alminnelig uaktsomhet.

Som Finans Norge har påpekt i en rekke tidligere høringer om regelverket for overtredelsesgebyr, er det viktig at reglene utformes og praktiseres mest mulig likt innenfor finansområdet. Vi ber derfor om at departementet hensyntar dette i den videre lovbehandlingen.

Overgangsordning

Finanstilsynet bemerker at NPL-direktivet ikke gjelder overdragelser av forfalte fordringer som er gjennomført før direktivets ikrafttredelse 30.12.2023, ref. artikkel 32 nr. 2 første avsnitt. Finans Norge ber om at det avklares om porteføljer som er overdratt/ervert før angitte dato kvalifiserer som NPL etter direktivet ved etterfølgende overdragelse fra et finansieringsforetak. Tilsvarende bes om en avklaring om hvilken status porteføljer overdratt/ervert før 30.12.2023 vil få, hvor finansieringsforetaket som har kjøpt porteføljene ved gjennomføringen av NPL-direktivet, sier fra seg konsesjonen for å videreføre virksomheten som kredittkjøper uten konsesjon.

6. Avsluttende merknader

For finansnæringen og i særdeleshet finansieringsforetakene som i dag opererer i annenhåndsmarkedet for porteføljekjøp, er det viktig at det norske regelverket sluttføres, slik dette er gjort i de øvrige nordiske land. Som Finans Norge tidligere har understreket i vårt tidligere høringssvar til Justis- og beredskapsdepartementet om NPL-direktivet, er grundige analyser og tempo i implementeringsprosessen viktig av konkurransemessige hensyn.

Vi står gjerne til disposisjon, dersom det er behov for ytterligere innspill fra vår side for å belyse andre sider ved forslaget som er på høring eller de delene av direktivregelverket som høringen ikke omtaler.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.

Eddy Kjær

Direktør

Sign.

Carl Flock

Juridisk fagdirektør/advokat